

Анна Снегина

אנה

Сергей Есенин

סרגיי יסנין

А. Вронскому

לכבוד א. ורונסקיי

1

1

"Село, значит, наше - Радово,
Дворов, почитай, два ста.
Тому, кто его оглядывал,
Приятственны наши места.

"אז רדובו הוא פּרנו,
בְּעֶרְךָ מְאֵתִים בְּתִים.
לְמִי שְׁבִיקָר אֶצְלָנוּ
נִרְאוּ הַמְקוֹמוֹת רְאוּיִים.

Богаты мы лесом и водью,
Есть пастбища, есть поля.
И по всему угодию
Рассажены тополя.

הַעוֹשֵׁר שְׁלָנוּ - מִים,
הַיַּעַר, שְׂדוֹת, מְרַעִים...
בְּשֹׁטַח כְּמוֹ יַדַיִם
מִילוֹת נְטוּעוֹת יָפִים.

Мы в важные очень не лезем,
Но все же нам счастье дано.
Дворы у нас крыты железом,
У каждого сад и гумно.

זֶה לֹא שְׁקֻשׁוּחִים נִהְיֶנוּ,
אֲבָל הַמְזַל הוֹתֵנָה -
גִּגוֹת מְבֻרָזִל אֶצְלָנוּ,
לְכֹל אֶחָד יֵשׁ גִּינָה.

У каждого крашены ставни,
По праздникам мясо и квас.
Недаром когда-то исправник
Любил погостить у нас.

לְכֹל אֶחָד תְּרִיס צְבוּעַ,
בַּחַג יֵשׁ בְּשׂוֹר וּקוֹנָאס.
שׁוֹטֵר תּוֹרְנֵי קְבוּעַ
אֶלֵינוּ הָיָה נִכְנָס.

Оброки платили мы к сроку,
Но - грозный судья - старшина
Всегда прибавлял к оброку
По мере муки и пшена.

מִיָּסִים פְּרָגִיל שִׁלְמָנוּ
אֲבָל, כִּךְ הָיָה לַעֲתִיתִים,
שׁוֹפֵט - רַב-סֶמֶל שְׁלָנוּ
הוֹסִיף לְמַס קִצָּת חֵיטִים...

И чтоб избежать напасти,
Излишек нам был без тягот.
Раз - власти, на то они власти,
А мы лишь простой народ.

וְאֵת הַתּוֹסֶפֶת בְּעֶצֶם
נִתְּנוּ לוֹ בְּקִלוֹת -
שְׁלִטוֹן הוּא שְׁלִטוֹן לְנִצָּחַ,
אֶנְחָנוּ רַק עִם פְּשוֹט.

Но люди - все грешные души.
У многих глаза - что клыки.
С соседней деревни Криуши
Косились на нас мужики.

אֲבָל אֲנָשִׁים הָיוּ שָׁם -
עֵינַיִם פְּאִילוֹ חֲטִיִּים.
בְּכֶפֶר הַשְּׂכֵנִי קְרִיאוּשָׁה
שְׂכֵנֵינוּ אֵינָם שְׁקֻטִים.

Житьё у них было плохое –
Почти вся деревня вскачь

חַיֵּיהֶם בְּכֻלָּל בְּזָבָל -
כְּמַעֲט כָּל אֶחָד עֵיבָד

Пахала одной сохой
На паре заезженных кляч.

ת' מגרש אדמתו בסבל
על סוס שנקרא קצי מת.

Каких уж тут ждать обилий, -
Была бы душа жива.
Украдкой они рубили
Из нашего леса дрова.

ואיך לתפוח לאושר!
לשם שימור החיים
גנבו תושבי קריאושה
מיצר שלנו עצים.

Однажды мы их застали...
Они в топоры, мы тож.
От звона и скрежета стали
По телу катилась дрожь.

נפגשנו פעם בשטח -
הוצאו ספינים מיד.
מהקשקוש והרמתח
הגוף כמו מקור רעד.

В скандале убийством пахнет.
И в нашу и в их вину
Вдруг кто-то из них как ахнет! -
И сразу убил старшину.

הריב את עצמו הרתיח.
אחד ת' הגרון לקח,
הרים את ידו מפתיע
ות' רב-הסמל הרג.

На нашей быдластой сходке
Мы делу условили ширь.
Судили. Забили в колодки
И десять услали в Сибирь.

ובהתאספות שלנו
נקבע כי כלום לא נסתיר.
סדים על כמה תקענו,
שלחנו אותם לסיביר.

С тех пор и у нас неуряды.
Скатилась со счастья вожжа.
Почти что три года кряду
У нас то падёж, то пожар".

מאז זה עובר עלינו -
אין אושר, וזו התקופה -
וכבר שנים בכפרינו
מתים מרעב או שריפה".

*

*

Такие печальные вести
Возница мне пел весь путь.
Я в радовские предместья
Ехал тогда отдохнуть.

בשורות עצובות כאלה
דרבנו שר העגלון.
נסעתי (כמו מן הפלא)
לנוח קצת לכפרון.

Война мне всю душу изъела.
За чей-то чужой интерес
Стрелял я в мне близкое тело
И грудью на брата лез.

נפשי השתדלו לגנוב לי.
בגלל ענייני מלחמה
יריתי בגוף קרוב לי
לשם - לא יודע - למה.

Я понял, что я - игрушка,
В тылу же купцы да знать,
И, твёрдо простившись с пушками,
Решил лишь в стихах воевать.

הבנתי - אני צעצוע.
בעורף נותרו סוחרים.
נפרדתי מנשק גרוע,
נלחם אני רק בשירים.

Я бросил мою винтовку,
Купил себе "липу", и вот
С такою-то подготовкой
Я встретил 17-ый год.

דרכון מזויף קונָה לי,
משליך רובה מעיניי...
ועם הכנות שפאלה
שנת שבע עשרה באה אלי.

Свобода взметнулась неистово.
И в розово-смердном огне
Тогда над страной калифствовал
Керенский на белом коне.

חירות גידלה את כנפיה.
בפני המדינה בעשן
חליף רכב מעליה -
קרנסקי על סוס הלבן.

Война "до конца", "до победы".
И ту же сермяжную рать
Прохвосты и дармоеды
Сгоняли на фронт умирать.

"ללחום עד הסוף, רבותינו!"
נובלים, נבלים בלי כמות
שלחו את דלת עמנו
ישר לחזית למות.

Но всё же не взял я шпагу...
Под грохот и рёв мортир
Другую явил я отвагу -
Был первый в стране дезертир.

אומנם לא לקחתי חרב...
לכל טרטורי מרגמה
גיליתי גבורה אחרת -
הייתי עריק מלקמה.

*

Дорога довольно хорошая,
Приятная хладная звень.
Луна золотою порошею
Осыпала даль деревень.

הדרך נראית נחמדה כל כך,
צלילים עדינים וקרירים.
אורו של ירח מבריק נוד
הלביש בטלוי הכפרים.

"Ну, вот оно, наше Радово, -
Промолвил возница, - здесь!
Недаром я лошади вкладывал
За норы её и спесь.

"הנה, כבר הגענו. רדובו! -
אמר העגלון, - זה כאן!
אדון הנחמד, קדימה, בוא,
תביא לי קצת מזומן!

Позволь, гражданин, на чайшко.
Вам к мельнику надо? Так вон!..
Я требую с вас без излишка
За дальний такой прогон".

למי? לטוחן? תשמע לי:
מפה רק ללכת דקה.
אני דורש מה שפא לי -
הדרך הייתה רחוקה.

Даю сороковку. "Мало!"
Даю ещё двадцать.
"Нет!"
Такой отвратительный мальй.
А малому тридцать лет.

נותן ארבעים. "כלום, תוהו!"
מוסיף עוד עשרים לו.
"לא!"
אחד מגעיל שפמוהו,
אולי בן שלושים כולו.

"Да что ж ты? Имеешь ли душу?
За что ты с меня гребёшь?"
И мне отвечает туша:
"Сегодня плохая рожь.

"אתה לא משאיר לי כסף!
מה יש לך? מה קרה??"
השיב השמן בעצב:
"היום יש שיפון נורא.

Давайте ещё незвонких
Десяток иль штукек шесть -
Я выпью в шинке самогонки
За ваше здоровье и честь..."

תוסיף טיפה בידיים,
תוציא עוד קצת מפיסה.
אשתה הערב לחיים
אדון נכבד, לכבודך!.."

*

И вот я на мельнице... Ельник
Осыпан свечьми светляков.
От радости старый мельник
Не может сказать двух слов:

*

הנה טחנת הרים...
זרזים אשוחים בששון
הבעל בלב פתוח
כמעט בלע הלשון.

"Голубчик! Да ты ли?
Сергуха!
Озяб, чай? Поди продрог?
Да ставь ты скорее, старуха,
На стол самовар и пирог!"

סרגי??
מתנה משמיים!
קפוא... אז מיך תשתה...
תיתני, הזקנה, בינתים
פרוסת העוגה ותה!"

В апреле прозябнуть трудно,
Особенно так в конце.
Был вечер задумчиво чудный,
Как дружья улыбка в лице.

לקפא באפריל - גדוע -
כל כך מוסבך תמיד.
הערב היה רגוע
ממש כמו חיוך גדיד.

Обьятъя мельника круты,
От них заревёт и медведь,
Но всё же в плохие минуты
Приятно друзей иметь.

חיבוק הטוחן קשוח -
עלול לתנוק אריות.
שמח מי שבטוח,
יש לו חבר בצרות.

"Откуда? Надолго ли?"
"На год".
"Ну, значит, дружище, гуляй!
Сим летом грибов и ягод
У нас хоть в Москву отбавляй.

"לאיזו תקופה אלינו?"
"אולי לשנה."
"תמתין!"
הקיץ בינער אצלנו
מלא פטריות ותותים.

И дичи здесь, братец, до чёрта,
Сама так под порох и прет.
Подумай ведь только...
Четвёртый
Тебя не видали мы год..."

הציד מסתובב בינער,
נותן את עצמו להמית.
אותך לא ראינו - תשמע רק -
שנה זה אולי
רביעית..."

Беседа окончена...
Чинно
Мы выпили весь самовар.
По-старому с шубой овчинной
Иду я на свой сеновал.

וכך הסתיים
השיח.
גמרנו את המיחם.
לקחתי פרונת כבשים לי,
הולך למתבן השן.

Иду я разросшимся садом,
Лицо задевает сирень.
Так мил моим вспыхнувшим взглядам
Состарившийся плетень.

דרכי בגינת נְעוּרַי,
נוגע לילך בְּפָנַי.
זכה מוצאת חן בעיניי
גדר שזוכרת אולי –

Когда-то у той вон калитки
Мне было шестнадцать лет,
И девушка в белой накидке
Сказала мне ласково: "Нет!"

אי פעם עמד פה נער,
בן שש עשרה בגילו.
ובת שם, ליד השער
אמרה לי בְּשִׁקָּט: "לא!"

Далёкие, милые были.
Тот образ во мне не угас...
Мы все в эти годы любили,
Но мало любили нас.

ימים רחוקים כאלה.
דמותה לא דעכה בי בכלל.
כולנו אהבנו, נדמה לי,
אך לא נענינו כלל.

2

2

"Ну что же! Вставай, Сергуша!
Ещё и заря не текла,
Старуха за милую душу
Оладьев тебе напекла.

"תקום, חמודי! נו, יאללה!
השחר עומד לעלות.
עכשיו זקנתי, כי כך בא לה,
אפתה לך עוגיות.

Я сам-то сейчас уеду
К помещице Снегиной... Ей
Вчера настрелял я к обеду
Прекраснейших дупелей".

אני אסע לי בינתיים
לסניגין, בעלת קרקעות.
לאריחת צהריים
הרגתי לה ברונזות."

Привет тебе, жизни денница!
Встаю, одеваюсь, иду.
Дымком отдаёт росяница
На яблонях белых в саду.

שלום לך, זריחת חיי!
כבר קמתי, יוצא לגן.
עשן זרם בעיניי
מעץ תפוחים לכן.

Я думаю: как прекрасна
Земля
И на ней человек.
И сколько с войной несчастных
Уродов теперь и калек!

חשבתי: כמה נהדרת
הארץ
ובה האדם.
ואיך מלחמה משארת
צרות, הריסות ונדם.

И сколько зарыто в ямах!
И сколько зароят еще!
И чувствую в скулах упрямых
Жестокою судоргу щек.

וכמה קבורים בשחת
ועוד יקברו, בוודאי.
עווית אכזרית כמו מחט
הדירה לעצמות לחיי

Нет, нет!	לא, לא!
Не пойду навеки!	לא אֵלךְ, מבטיח!
За то, что какая-то мразь	כְּדִי שְׂאִיזוּ בְּהֶמָה
Бросает солдату-калеке	תִּזְרוֹק פֶּעַם גְּרוֹשׁ מִסְרִיחַ -
Пятак или гривенник в грязь.	בְּבוֹץ לְנֶכְה מִלְחָמָה.
"Ну, доброе утро, старуха!	"שְׁלוֹם, הַזְקֵנָה! נִדְמָה לִי
Ты что-то немного сдала..."	שְׂקָצַת הַזְדַּקְנָת, אוֹלֵי..."
И слышу сквозь кашель глухо:	וְהִיא עוֹנָה מִשְׁתַּעֲלָת:
"Дела одолели, дела.	"הַרְבֵּה עֲנִינִים יֵשׁ עָלַי.
У нас здесь теперь беспокойно.	אֶצְלָנוּ חֶסֶר פֶּה שְׂקָט.
Испариной все зацвело.	הַכּוֹל בְּזוּעָה פָּרַח
Сплошные мужицкие войны -	אֵינְסִפּוֹר מִלְחָמוֹת בְּשֵׁטַח -
Дерутся селом на село.	זֶה כִּפָּר נֶגֶד כִּפָּר הַלָּךְ.
Сама я своими ушами	שָׁמַעְתִּי מִמִּי שֶׁהָיוּ שָׁם:
Слыхала от прихожан:	סִיפְרוּ לִי עַל הַסִּכְסוּךְ -
То радовцев бьют криушане,	מִרְבִּיץ רְדוּב פֶּעַם לְקִרְיָאוּשָׁה,
То радовцы бьют криушан.	וּפְעַם אֶחָרָת - הַפּוֹךְ.
А всё это, значит, безвластье.	אִז אֵין שְׁלֵטוֹן מְעֻלֵינוּ.
Прогнали царя... Так вот...	גִּירְשׁוּ אֶת הַצָּאֵר... עֲכָשְׁיוּ
Посыпались все напасти	נִתְקַע בְּצָרוֹת עֲמֵנוּ,
На наш неразумный народ.	נִפְלוּ הַפְּגָעִים עָלָיו.
Открыли зачем-то остроги,	פָּתְחוּ אֶת בְּתֵי הַסּוּהָר,
Злодеев пустили лихих.	פּוֹשְׁעִים שֶׁחָרְרוּ... מוֹזְרִ!
Теперь на большой дороге	וּמִי שֶׁעוֹמֵד לְנִסּוּעַ
Покою не знай от них.	שֶׁכַח מִהַשְׁקָט כִּבְרָ.
Вот тоже, допустим... С Криуши...	הִנֵּה, מִקִּרְיָאוּשָׁה, אֵלֶּה...
Их нужно б в тюрьму за тюрьмой,	צָרִיךְ לְהַסְגִיר אוֹתָם! -
Они ж, воровские души,	בְּמִקּוֹם לְשִׁבְתַּת בְּכָלֵא,
Вернулись опять домой.	הַבֵּיתָה חִזְרוּ פּוֹלֵם!
У них там есть Прон Оглоблин,	יֵשׁ אֵינָה טִיפּוֹס יָדוּעַ,
Булдыжник, драчун, грубиян.	קוֹרְאִים לוֹ אוֹגְלוֹבְלִין פְּרוֹן -
Он вечно на всех озлоблен,	חֹצֵף; מִשְׁתַּכֵּר קְבוּעַ
С утра по неделям пьян.	מִבּוֹקֵר כָּל יוֹם רָאשׁוֹן.
И нагло в третьёвом годе,	כִּשְׁעַל מִלְחָמָה הַכְרִיזוּ,
Когда объявили войну,	בְּזִמְן הַזֶּה הִשְׁתִּינּוּ,
При всем честном народе	בְּטוֹיִם הִנֵּה בְּכַרְיָזָה,
Убил топором старшину.	הָרַג ת' רַב-סֶמֶל בְּגֵרְזוֹן.

Таких теперь тысячи стало	עכשיו אלפים כאלה
Творить на свободе гнусь.	עושים פה וְשֵׁם בְּרֶדֶק.
Пропала Расея, пропала...	איבדנו, איבדנו פְּלֵא...
Погибла кормилица Русь..."	הארץ נשְׁלְנו אֶבְדָה..."

Я вспомнил рассказ возницы	מקל וכוכב לקחתי,
И, взяв свою шляпу и трость,	זכרתי ת' דברי העגלון,
Пошёл мужикам поклониться,	"שלום" להגיד הלכתי
Как старый знакомый и гость.	לקל אנשי הכפרון.

*

*

Иду голубою дорожкой	נתיב כחול לפניי
И вижу - навстречу мне	ראיתי: בעגלה,
Несется мой мельник на дрожках	כמו רוח דוהר אליי,
По рыхлой еще целине.	טוחני על קרקע בתולה.

"Сергуха! За милую душу!	"המודי! רק רגע תיתן לי!
Постой, я тебе расскажу!	אגיד הכול... מה שלומך?..
Сейчас! Дай поправить вожжу,	עכשיו המושכות אמתן לי
Потом и тебя оглошу.	ואז אהמם אותך.

Чего ж ты мне утром ни слова?	הבוקר שתתק - מדוע?
Я Снегиным так и бряк:	אמרתי לסנגינים אז:
Приехал ко мне, мол, весёлый	אליי בא איש ידוע,
Один молодой чудак.	נער פנה מנומס.

(Они ко мне очень желанны,	(מזמן זה את זה הפרנו,
Я знаю их десять лет.)	לפני פעשור שנה.)
А дочь их замужня Анна	בתם הנשואה, שמה אנה,
Спросила: - Не тот ли, поэт?	עליי אותי שאלה.

- Ну, да, - говорю, - он самый.	- ההוא? המשורר? - בטוח!
- Блондин? - Ну, конечно, блондин!	- בלונדיני? שער מתולתל?
- С кудрявыми волосами?	חמוד וכזה פתוח?
- Забавный такой господин!	- מקסים ונחמד בכלל!

- Когда он приехал? - Недавно.	- מתי הוא הגיע אלינו?
- Ах, мамочка, это он!	- רק אמש - אר, אמא, ודאי!
Ты знаешь, он был забавно	מדעי לך, בעת נעורינו
Когда-то в меня влюблён.	הנה פה דלוק עליי.

Был скромный такой мальчишка,	היה בחורצ'ק צנוע,
А нынче... Поди ж ты... Вот...	עכשיו... תראי... השתנה...

Писатель... Известная шишка...
Без просьбы уж к нам не придёт".

סופר הוא... ואיש ידוע...
לא בא ללא הזמנה".

И мельник, как будто с победы,
Лукаво прищурил глаз:
"Ну, ладно! Прощай до обеда!
Другое сдержу про запас".

טוחני מצמץ בעיניים,
כאילו ניצח ואמר:
"אָרָאָה אותך בצָהָרִים!
נְסִים יותר מאוּחָר!"

Я шёл по дороге в Криушу
И тростью сшибал зеленыя.
Ничто не пробилось мне в душу,
Ничто не смутило меня.

הִלַּכְתִּי לַפֶּפֶר קְרִיאוּשָׁה,
הִפַּלְתִּי עָלַיִם בְּמַקֵּל.
שָׁתַקָּה לִי נַפְשִׁי. הָיוּ נְשָׁם
מֵרְגוּעַ וְעָרְפֵל.

Струилися запахи сладко,
И в мыслях был пьяный туман...
Теперь бы с красивой солдаткой
Завесть хорошо роман.

זָרְמוּ הַרְיחוֹת מְעֵלָיִ, ...
שָׁכַרְהָ אֶת לְבִי אֲוִירָה...
אוֹלִי "לְהַתְחִיל" כְּדַאִי
עִם אִשָּׁת חַיִּל צְעִירָה.

*

*

Но вот и Криуша...
Три года
Не зрел я знакомых крыш.
Сиреневая погода
Сиренью обрызгала тишь.

הִנְהוּ הַפֶּפֶר...
גְּעִגּוּעַ
נָגַע לִי בַנְשָׁמָה.
וּמְזֶג אֲוִיר רָגוּעַ
הִתִּיז בְּלִילְךָ דְמָמָה.

Не слышно собачьего лая,
Здесь нечего, видно, стеречь -
У каждого хата гнилая,
А в хате ухваты да печь.

נְבִיחַת פְּלָבִים לֹא נִשְׁמַעַת,
פִּי אֵין מָה לְשִׁמּוֹר כָּאֵן עוֹד -
בַּפֶּפֶר דּוּמִיָּה קוֹרַעַת,
סָבִיב בְּקַתוֹת רְקוּבוֹת.

Гляжу, на крыльце у Прона
Горластый мужицкий галдеж.
Толкуют о новых законах,
О ценах на скот и рожь.

אֶצֵּל אוֹגְלוֹבְלִין בְּפֶתַח
צוֹנְחָה גְּבֵרְבֵרִית, פּוֹשְׁטָקִים.
דְּנִים בְּמַחִירִים בְּשָׁטַח
וּבְשִׁינוּי הַחֻקִּים.

"Здорово, друзья!"
"Э, охотник!
Здорово, здорово!
Садись!
Послушай-ка ты, беззаботник,
Про нашу крестьянскую жисть.

"הֵי, חֵבְרָה, מָה יֵשׁ?"
"סְמִטוּחָה!"
שְׁלוֹם וּבִרְכָה!
נוּ, יָשָׁב!
תִּשְׁמַע, שְׁחַצֵן שְׁכָמוֹד,
עַל מָה שְׁפוֹאֵב בְּלֵב.

Что нового в Питере слышно?
С министрами, чай, ведь знаком?

בְּפִיטֵר לְגוֹר כְּדַאִי?
אַתָּה גַם שָׂרִים מְכִיר?

Недаром, едрит твою в дышло,
Воспитан ты был кулаком.

לא פָּכָה סתָם, יָא מְנַאֲיקָ,
גידלו אותך כמו עֶשִׂיר.

Но всё ж мы тебя не порочим.
Ты - свойский, мужицкий, наш,
Бахвалишься славой не очень
И сердце своё не продашь.

אָבַל אַתָּה מְשַׁלְּנוּ,
אֵין טַעַם לְבַדּוֹק אוֹתָךְ.
אַתָּה לֹא בְּגַדְתָּ בְּנוּ
וְלֹא תִמְכּוֹר אֶת לִבְךָ.

Бывал ты к нам зорким и рьяным,
Себя вынимал на испод...
Скажи:
Отойдут ли крестьянам
Без выкупа пашни господ?

הָיִיתָ תְּמִיד בְּעֵינַיִנוּ
יְשִׁיר, אֲמִיתִי, קִזְק.
תְּגִיד:
יַעֲבְרוּ לְרִשּׁוֹתֵנוּ
בְּלֵי כּוֹפֵר גְּרִי אֲחֻזָּה?

Кричат нам, что землю не троньте,
Ещё не настал, мол, миг.
За что же тогда на фронте
Мы губим себя и других?"

אוֹמְרִים שֶׁהַזְּמַן לֹא הֵגִיעַ -
לְגַעַת בְּאַדְמָה.
אֵז לָמָּה גִלְחַמְנוּ, תְּשִׁמִּיעַ,
שָׁנִים בְּקִרְבּוֹת מְלַחְמָה?"

И каждый с улыбкой угрюмой
Смотрел мне в лицо и в глаза,
А я, отягчённый думой,
Не мог ничего сказать.

כָּל אִישׁ עִם חֵיוֹךְ פְּרוּעַ
הִבִּיט בְּעֵינָיִי לִי יְשִׁיר.
יִשְׁבַּתִּי עִם לֵב פְּצוּעַ,
לֹא קִמַּתִּי לוֹמַר דְּבָר.

Дрожали, качались ступени,
Но помню под звон головы:
"Скажи,
Кто такое Ленин?"
Я тихо ответил:
"Он - вы".

חִיכוּ לְתִשּׁוּבָה מְמַנִּי...
הִרְעֵשׂ פְּתֹאוֹם הַסְתִּימִים:
"תְּגִיד עֶכְשָׁיו,
מִיֵּהוּ לְגִינִי?"
עֲנִיתִי בְּשָׁקֵט:
"אַתָּם".

3

3

На корточках ползали слухи,
Судили, решали, шепча.
И я от моей старухи
Достаточно их получал.

נָחְלוּ וְנִצְרוּ הָרוּשִׁם
שְׂמוּעוֹת בְּאוֹפֵן מְפִלִיא.
קִיבַלְתִּי אוֹתָן בְּלֵי קוֹשִׁי
מִן הַזְּקֵנָה שְׁלִי.

Однажды, вернувшись с тяги,
Я лёг подремать на диван.
Разносчик болотной влаги,
Меня прознобил туман.

פַּעַם מְנַדוּנִי קִזְרַתִּי,
שָׁכַבְתִּי לְנוּחַ קֶצֶת.
לְפֶתַע פְּתֹאוֹם הַצַּטְמַרְרַתִּי
בְּגִלְלַל לַחּוֹת הַבִּיצָה.

Трясло меня, как в лихорадке,
Бросало то в холод, то в жар

הִקְדִּיחָה ת' גּוֹפִי צַמְרַמוֹרְתָּ,
הָיוּ חוֹזְרִים הֶתְקַפִּים.

И в этом проклятом припадке
Четыре я дня пролежал.

הָיוּ לִי חוֹם וּסְחַרְחוֹרָת,
עָבְרוּ כֶּךָ כְּמָה יָמִים.

Мой мельник с ума, зная, спятил.
Поехал,
Кого-то привёз...
Я видел лишь белое платье
Да чей-то привздернутый нос.

טוֹחֵנִי הִשְׁתַּגַּע, בְּעֵצָם.
נָסַע
וְאַחַר כֶּךָ שָׁב...
רָאִיתִי שְׂמֵלָה מְנוֹצְנֹצָת
וְאַף קָטָן חָרוּמָה.

Потом, когда стало легче,
Когда прекратилась трясь,
На пятые сутки под вечер
Простуда моя улеглась.

וּבַעֲת כְּשֶׁקִּדְחַת נִגְמַרְת,
צַמְרָמוֹרָת עֲבָרָה סוּף-סוּף,
בְּיוֹם חֲמִישִׁי בְּעָרֵב
הִרְגַּשְׁתִּי כְּמַעֲט בְּטוֹב.

Я встал.
И лишь только пола
Коснулся дрожащей ногой,
Услышал я голос весёлый:
"А!
Здравствуйте, мой дорогой!"

אֲזָ קָמְתִּי.
וְרַק נִגַּעְתִּי
עַל הַרְצָפָה בְּרַגְלִי,
קוֹלָה הַמְרוֹצָה שְׂמַעְתִּי:
"אָה!"
עָרֵב טוֹב, יְקִירִי!

Давненько я вас не видала.
Теперь из ребяческих лет
Я важная дама стала,
А вы - знаменитый поэт.

מִמֵּי אֵיתָךְ הִתְרַאֲיִתִּי?..
מִשְׁנוֹת נְעוּרִים שֶׁל פֶּעַם
אֵיִשָּׁה חֲשׂוּבָה נִהְיִיתִי,
אַתָּה - מְשׁוֹרֵר מְפֹרָסִם.

Ну, сядем.
Прошла лихорадка?
Какой вы теперь не такой!
Я даже вздохнула украдкой,
Коснувшись до вас рукой.

נִשְׁבַּ. נו,
עֲבָרָה הַקִּדְחַת?
אַתָּה צָרִיךְ מְנוּחָה...
אַמַּת שְׂאֲנִי נֶאֱנַחַת,
אַם קִצַּת נוֹגַעַת בְּךָ.

Да...
Не вернуть, что было.
Все годы бегут в водоём.
Когда-то я очень любила
Сидеть у калитки вдвоём.

כֵּן...
לֹא נִחְזֵיר אֶת יָמֵינוּ.
שָׁנִים זוֹרְמוֹת לְמַחְתִּית.
פֶּעַם אֶהְבֵּתִי כְּשִׁשְׁנֵינוּ
יָשְׁבְנוּ לְיַד דְּלֹתֵי.

Мы вместе мечтали о славе...
И вы угодили в прицел,
Меня же про это заставил
Забыть молодой офицер..."

חִלְמָנוּ עַל הַתְּפָאָרָת...
הַצְּלַחַת בְּאוֹפֵן נְדִיר.
אַנִּי בָּזָה לֹא נִזְכַּרְת
בְּגִלְלֵי הַקָּצִין הַצָּעִיר.

*

*

Я слушал её и невольно
 Оглядывал стройный лик.
 Хотелось сказать: "Довольно!
 Найдёмте другой язык!"

רְאִיתִי אוֹתָהּ נְהַדְרַת,
 גּוֹפָה הַתְּמִיר לְפָנָי.
 "נִמְצָא כִּכָּר שְׂפָה אֶתְרַת! –
 רְצִיתִי לוֹמַר לָהּ, - דִּי!"

Но почему-то, не знаю,
 Смущённо сказал невпопад:
 "Да... Да...
 Я сейчас вспоминаю...
 Садитесь.
 Я очень рад.

בְּמָקוֹם זֶה פִּתְאוּם אָמַרְתִּי,
 מִמֶּשׁ בְּמִבּוֹקָה, שְׁטוּיוֹת:
 "כֵּן... כֵּן...
 גַּם אֲנִי נִזְכַּרְתִּי.
 תִּשְׁבִּי לָךְ.
 נָעִים מְאֹד.

Я вам прочитаю немного
 Стихи
 Про кабацкую Русь...
 Отделано чётко и строго.
 По чувству - цыганская грусть".

אֶקְרֵא בְּשִׁבְלֶךָ
 אֶת שִׁירַי
 עַל רוֹסְיָה הַשְּׁתִּינִית...
 עַל פִּי הַתְּחוּשָׁה, בְּחִנֵּי,
 מִמֶּשׁ עֲצָבוֹת צוֹעֲנִית".

"Сергей!
 Вы такой нехороший.
 Мне жалко, обидно мне,
 Что пьяные ваши дебоши
 Известны по всей стране.

"סֶרְגֵּי!
 זֶה עֲצוּב לְדַעַת,
 כִּי הַמְרִיבוֹת, הַקַּטְטוֹת,
 עוֹרְבֵת בָּהֵן לֹא פָעַם,
 לְכָל הַמְדִינָה יְדוּעוֹת.

Скажите:
 Что с вами случилось?"
 "Не знаю".
 "Кому же знать?"
 "Наверно, в осеннюю сырость
 Меня родила моя мать".

תִּגִּיד לִי:
 מָה יָשָׁ? "
 "מִי יוֹדֵעַ?"
 "אֵךְ זֶה לֹא נוֹדַע גַּם לִי!.."
 "אוּלַי בְּסִתְיוֹ הַשּׁוֹקֵעַ
 יְלַדָה אוֹתִי אִמָּא שְׁלִי".

"Шутник вы..."
 "Вы тоже, Анна".
 "Кого-нибудь любите?"
 "Нет".
 "Тогда ещё более странно
 Губить себя с этих лет:

"בְּדַחַן..."
 "בְּדַחַנִּית אַת, אַנָּה".
 "אֶהְבֵת מִיִּשְׁהִי?"
 "לֹא".
 "נִרְאָה לִי בְּזִמְן שְׁלֵנּוּ
 מוֹזַר הָעֲנִיָּן כּוֹלוּ:

Пред вами такая дорога..."
 Сгущалась, туманилась даль...
 Не знаю, зачем я трогал
 Перчатки ее и шаль.

"כְּאֵלֶּה דַרְכִּים לְפָנָי..."
 הָרוֹסֶק נִרְדַּם. זְרוּיָה.
 מְדוּעַ לִיטַפְתִּי עָלֶיהָ
 אֶת הַכְּפּוֹת וְצַעֲרָה?

Луна хохотала, как клоун.
И в сердце, хоть прежнего нет,
По странному был я полон
Наплывом шестнадцати лет.

צוחק כמו ליצן הגרם
ואור ללבי יורד
הייתי ממש פורח
ברגש בן שש עשרה.

Расстались мы с ней на рассвете
С загадкой движений и глаз...
Есть что-то прекрасное в лете,
А с летом прекрасное в нас.

נפרדתי ממנה בשחר.
עינינו נוצצות בפליאה...
שניהה הבלתי נשפחת
הייתה בקיץ נפלא.

*

*

Мой мельник...
Ох, этот мельник!
С ума меня сводит он.
Устроил волынку, бездельник,
И бегаёт как почтальон.

הו, הטוחן...
אין מרגוע
ממנו לי בחיי.
תמיד מבלבל ת' המוח
נרץ כמו דונר אלי.

Сегодня опять с запиской,
Как будто бы кто-то влюблён:
"Придите.
Вы самый близкий.
С любовью
Оглоблин Прон".

שוב פתק היום מסר לי
(מה? מישהו התאהב?)
"תבוא.
אתה הנקר לי.
אוגלובלין.
מקרב לב".

Иду. Прихожу в Криушу.
Оглоблин стоит у ворот
И спяну в печёнки и в душу
Костит обнищальный народ.

הגעתי שוב לקריאושה.
אוגלובלין בפפתח עומד.
אסף פושטקים שיהיו שם
זרק קללות, מתנודד:

"Эй, вы!
Тараканье отродье!
Все к Снегиной!.. Р-раз и квас!
Даешь, мол, твои угоды
Без всякого выкупа с нас!"

אתם!
מין חרקים, בחיי!
לסנגין נגיש דרישה
שאת קרקעיה בלי תנאי
תימן לנו זה עכשיו!

И тут же, меня завидя,
Снижая сварливую прыть,
Сказал в неподдельной обиде:
"Крестьян еще нужно варить".

וכשהסתפל עליי,
הנמיד את קולו המקלל.
אמר עם עלבון בעיניים:
"אותם עוד צריך לבשל".

"Зачем ты позвал меня, Проша?"
"Конечно, ни жать, ни косить.
Сейчас я достану лошадь
И к Снегиной... вместе... Просить..."

"מדוע קראת לי, פרושה?"
"בטוח שלא לקצור.
ניצור על סנגינים רושם
ואת רצוננו נמסור..."

И вот запрягли нам клячу.
В оглоблях мосластая шкеть -
Таких отдают с придачей,
Чтоб только самим не иметь.

רתומה עלובה מתעייפת,
- בקושי מסוגלת עמוד -
קיבלנו אותה עם תוספת -
נמלט בעלה מצרות.

Мы ехали мелким шагом,
И путь нас смешил и злил:
В подъёмах по всем оврагам
Телегу мы сами везли.

זרפנו הצחיקה אותנו
וגם גרמה לקללה -
על כל תל, אלו הגענו,
הסענו ת' העגלה.

Приехали. Дом с мезонином
Немного присел на фасад.
Волнующе пахнет жасмином
Плетнёвый его палисад.

סוף-סוף מגיעה "המשלחת".
הבית בסגנון עדין.
גינה לידו פורחת
בריה קסום של יסמין.

Слезает.
Подходим к террасе
И, пыль отряхая с плеч,
О чьём-то последнем часе
Из горницы слышим речь:

נרדנו.
עולים למרפסת.
מנערים את החול.
שומעים התייפחות הורסת,
מילים מסבירות הכול:

"Рыдай - не рыдай, - не помога...
Теперь он холодный труп...
Там кто-то стучит у порога.
Припудрись...
Пойду отопру..."

"דמעה לך בכלל לא עוזרת...
עכשיו הוא רק פגר קר...
דופק מישוהו בדלת...
אפתח...
מתפדרי לך כפר..."

Дебелая грустная дама
Откинула добрый засов.
И Прон мой ей брякнул прямо
Про землю,
Без всяких слов.

אישה עם פנים צבע דשא
פתחה. ובלי הקדמה
אמר לה פרון
על המשק
ועל החזרת אדמה.

"Отдай!.. -
Повторял он глухо. -
Не ноги ж тебе целовать!"
Как будто без мысли и слуха
Она принимала слова.

"תביאי!.. -
קור לא פעם. -
לנשוק את רגליך עכשיו?!"
בלי שום מחשבה וזעם
קיבלה את כל מילותיו.

Потом в разговорную очередь
Спросила меня
Сквозь жуть:
"А вы, вероятно, к дочери?
Присядьте... Сейчас доложу..."

בעיניי פתאום לי הביטה,
אמרה
בתוך תרדה:
"את אנה לראות רצית?"
חשב, נא... אמסור, ונדאי..."

Теперь я отчётливо помню
Тех дней роковое кольцо.
Но было совсем не легко мне
Увидеть ее лицо.

בְּאוֹפֵן בְּרוּר נִזְכַּרְתִּי
בַּיּוֹם הַהוּא עַד עֲכָשְׁיוּ.
אֶךְ כְּמָה הָיָה מוֹזֵר לִי
לְרֹאוֹת אֶת פְּנֵיהָ שָׁמַיִם!

Я понял - случилось горе,
И молча хотел помочь.
"Убили... Убили Борю...
Оставьте! Уйдите прочь!

הִבְנַתִּי זֹאת אֶפְרַיִמוֹרִי,
הִרְגַשְׁתִּי – קָרָה אֶסוֹן.
"הָרְגוּ לִי... הָרְגוּ אֶת בּוֹרִיס..."
בְּאֵין אוֹמֵר רְצִיתִי עֲזוֹר...

Вы - жалкий и низкий трусишка.
Он умер... А вы вот здесь..."
Нет, это уж было слишком.
Не всякий рождён перенести.

"תְּעוֹף מְעִינִי לְנֶצַח.
הוּא מֵת... וְאַתָּה פֶּחָדָן..."
לְשִׁמוֹעַ אֶת זֶה, בְּעֵצָם,
אִז לֹא הָיִיתִי מוֹכֵן.

Как язвы, стыдясь оплеухи,
Я Прону ответил так:
"Сегодня они не в духе...
Поедем-ка, Прон, в кабак..."

סוֹבֵל מִסְטִירָה הַנְּשַׁלַּחַת,
הִקְדַּמְתִּי שְׁאֵלוֹת שֶׁל פְּרוֹן:
"הַיּוֹם הֵיא קֶצֶת "מְצוּבַרְחַת".
אִז בּוֹא וְנִשְׁתֵּה בַּכֶּפֶרוֹן."

4

4

Всё лето провёл я в охоте.
Забыл её имя и лик.
Обиду мою на болоте
Оплакал рыдальщик-кулик.

הִקְנִיז צְדַתִּי בְּנַחַת,
נִשְׁכַּחְתִּי כְּמַעַט אֶת דְּמוּתָהּ.
צִיפּוֹר בִּיצוֹת מִתִּינִיפַחַת
אֶת עֲלֻבוֹנֵי שָׁמַיִם בְּכַתָּהּ.

Бедна наша родина кроткая
В древесную цветень и сочъ,
И лето такое короткое,
Как майская тёплая ночь.

דָּלָה וְעֲנֻנוֹת אֶרְצֵנוּ
בְּזִמְן הַפְּרִיחָה אוֹלֵי.
וְקוֹץ קָצֵר אֶצְלֵנוּ
כְּלִילָה הַחֵם שֶׁל מָאִי.

Заря холодней и багровей.
Туман припадает ниц.
Уже в облетевшей дуброве
Разносится звон синиц.

הָאֲדִימָה קְרִירוֹת הַשֶּׁקֶר,
חֶבֶק עֲרַפֵּל אֲדָמָה.
וּבַחֹרֶשֶׁת הַנְּשַׁכַּחַת
צִלֵּילֵי יַרְגֻזִים נִשְׁמָע.

Мой мельник всю улыбаётся,
Какая-то веселость в нем.
"Теперь мы, Сергуха, по зайцам
За милую душу пальнём!"

כָּל כֵּךְ הַטּוֹחַן שָׁמַח,
מִבְטֵיחַ: "סְרַגִּי, תְּרַאֲהָ!
בְּכָל אֶרֶב הַבוֹרַחַת
עֲכָשְׁיוּ, בְּחַיִּי, נִירָה!"

Я рад и охоте...
Коль нечем развеять тоску и сон.

אֲשַׁמַּח גַּם לְצִיד, אִם טָרַם
זָרִיתִי יְגוֹן וְעוֹלָץ.

Сегодня ко мне под вечер, Как месяц, вкатился Прон.	היום בשעות הערב אליי פרוץ התפרץ.
"Дружище! С великим счастьем! Настал ожидаемый час! Приветствую с новой властью! Теперь мы всех р-раз - и квас!	"חמודי! הגיע זמננו! שחקנו אותה חזק! שלטון חדש יש אצלנו! נסדר את פולם צ'יק-צ'ק!
Без всякого выкупа с лета Мы пашни берём и леса. В России теперь Советы И Ленин - старшой комиссар.	בלי שום פדיון ותוספת ניקח שדי חרוש ויער. ברוסיה מועצת שולטת ולנין הקומיסר.
Дружище! Вот это номер! Вот это почин так почин. Я с радости чуть не помер, А брат мой в штаны намочил.	חמודי! מה אז אמרתי?! ומה עוד היתה? .. תמתין! .. כמעט משמחה פה מתי, אחי ת'מכנסיו הרטיב.
Едри ж твою в бабушку плюнуть! Гляди, голубарь, веселей! Я первый сейчас же коммуны Устрою в своём селе".	עכשיו! בכל דונם ודונם, (תחזיק מעמד, קירי!), עומד לסדר קומונה אני הראשון בכפרי".
У Прона был брат Лабутя, Мужик - что твой пятый туз: При всякой опасной минуте Хвальбишка и дьявольский трус.	לבוטניה, אחיו של פרושה, שני לו אינו נמצא! היה ברגע של קושי פחדן, אבל גם שחצן!
Таких вы, конечно, видали. Их рок болтовнёй наградил. Носил он две белых медали С японской войны на груди.	באלה ראיתם, ודאי כשרון הקישקוש שם ניתן. נשא על חזו שתי מדליות מזמן מלחמת יפן.
И голосом хриплым и пьяным Тянул, заходя в кабац: "Прославленному под Ляояном Ссудите на четвертак..."	בבית מרזח קריאוושה פצח בקול השתיין: "לתרום, רבותי, כמה גרושים לזה... לכובש לאוין..."
Потом, насосавшись до дури, Взволнованно и горячо О сдавшемся Порт-Артуре Соседу слезил на плечо:	שמה עד תחושת הקדחת, על פורט ארתור שנקבע בהתרגשות בלתי נשכחת אנה על כתפו של שכנה:

"Голубчик! - Кричал он. - Петя!
Мне больно... Не думай, что пьян.
Отвагу мою на свете
Лишь знает один Ляоян".

"תמוּדִי! - צָעֵק. - תִּשְׁמַע רַק!
כּוֹאֵב לִי... אֵינִי שְׁתִּינָן.
גְּבוּרָה שְׁלִי, אֵין שְׁנִיָּה לָהּ,
מוֹפְרָת לְלֵאוֹנִין".

Такие всегда на примете.
Живут, не мозоля рук.
И вот он, конечно, в Совете,
Медали запрятал в сундук.

רְאוּ אוֹתוֹ חַי בְּלֵי מְתַח,
לְעֵינַי כָּל. אַח שֶׁל פְּרוֹן
עֲכָשִׁיו בְּמוֹעֲצַת, בְּטַח,
מְדַלִּיּוֹת הַסְּתִיר בְּאַרוֹן.

Но с тою же важной осанкой,
Как некий седой ветеран,
Хрипел под сивушной банкой
Про Нерчинск и Турухан:

אֶךְ מֵר חָשׁוּב שְׁכֻמוֹהוּ,
כְּמוֹ אֵיזָה וְתִיק מְקַצוּעוֹן,
צָרַר עִם צְנָצְנַת פֶּהֶל
עַל נְרַצ'ינְסֵק וְטוּרוּחָן:

"Да, братец!
Мы горе видали,
Но нас не запугивал страх..."
Медали, медали, медали
Звенели в его словах.

"כֵּן, מוֹתֵק!
אַסוֹן קָרָה לִי,
אַבָּל לֹא פִחַדְתִּי, לֹא..."
מְדַלִּיּוֹת, מְדַלִּיּוֹת, מְדַלִּיּוֹת,
שָׁמְעוּ בְּמַלִּים שְׁלוֹ.

Он Прону вытягивал нервы,
И Прон материл не судом.
Но всё ж тот поехал первый
Описывать снегинский дом.

בְּאוֹפֵן קְבוּעַ הַשְּׁפִיעַ
הוּא עַל עֲצָבָיו שֶׁל פְּרוֹן.
לְמִרוֹת זֹאת רֵאשׁוֹן הַגִּיעַ
ת' בֵּיתָם שֶׁל סַנְגִּין לְרִשׁוֹם.

В захвате всегда есть скорость:
- Даёшь! Разберем потом!
Весь хутор забрали в волость
С хозяйками и со скотом.

מְהִירוֹת בְּכִיבוּשׁ הוֹפִיעוּ:
- וְרִיזוּ! אַחַר כֵּךְ נִרְאָה!
אֶת הָאַחֲזוּזָה הַפְּקִיעוּ
עִם מְשָׁק וְעִם מְקַנָּה.

А мельник...
Мой старый мельник
Хозяек привёз к себе,
Заставил меня, бездельник,
В чужой ковыряться судьбе.

טוֹחֲנֵי הַנְּזָקֵן...
הַפְּתִיעַ -
הִבִּיא בְּעֵלוֹת לְכָאן,
אוֹתִי הוּא מְמַשׁ הַכְּרִיחַ
לְנַבּוֹר גַּם בְּגוֹרְלָן.

И снова нахлынуло что-то...
Тогда я вся ночь напролёт
Смотрел на скривлённый заботой
Красивый и чувственный рот.

וְשׁוּב זֶה עוֹבֵר עָלַי -
בְּלִילָה הִהוּא שְׁעוֹת
נִדְבַק מִבְּטֵי בְּשִׁפְתַיִם,
הָיוּ פֶה חוֹשְׁנִיּוֹת.

Я помню - она говорила:
"Простите... Была не права...
Я мужа безумно любила.
Как вспомню... болит голова..."

אַמְרָה: "תִּסְלַח... לֹא תִשְׁבַּתִּי...
וְאַנָּא, אֵל תִּיעַלְב...
אֶת בְּעָלִי פֶה אֶהְבַּתִּי...
נִזְכַּרְת - רָאשׁ כּוֹאֵב..."

Но вас	בָּךְ
Оскорбила случайно...	בְּטֵעוֹת פְּגַעְתִּי...
Жестокость была мой суд..."	דִּינִי הָיְיָתָה אַכְזָרִיוֹת..."
Была в том печальная тайна,	הָיָה בָּזָה סוּד, יָדַעְתִּי,
Что страстью преступной зовут.	קוֹרְאִים לוֹ הַתְּלַהְבוֹת.
"Конечно,	"עַד סִתְּיוֹ הַקְּרוֹב
До этой осени	אֶפִּילוֹ
Я знала б счастливую быть...	הָיִיתִי חוֹלְמָת... אֵךְ
Потом бы меня вы бросили,	תִּזְרוּק אוֹתִי אַז, כְּאִילוֹ
Как выпитую бутыль...	יִרְקַת בְּקַבּוּק בְּפֶחַ.
Поэтому было не надо...	לְכוּן לֹא הָיְיָתָה תוֹעֵלֶת -
Ни встреч... ни вообще продолжать...	בְּכַךְ לְהַמְשִׁיךְ בְּהַקְדָּם...
Тем более, с старыми взглядами	הֲלֹא עִם דְּעוֹת פְּאֵלָה
Могла я обидеть мать".	יְכוֹלְתִי לַפְּגוּעַ בְּאִם".
Но я перевёл на другое,	אֶבֶל הַפִּסְקָתִי וַיְכוּס,
Уставясь в её глаза,	הַבִּטְתִּי בְּגוֹפָה הָרוּעֵד -
И тело её тугое	וְהוּא, יָפָה וּמְתוּס,
Немного качнулось назад.	אֲחוּרָה קֶצֶת הַתַּנְדֵּנֵד.
"Скажите,	"תִּגִּידִי,
Вам больно, Анна,	כּוֹאֵב לָךְ, אָנָּה,
За ваш хуторской разор?"	עַל הַתְּרוֹשְׁשׁוֹת שְׁקָרְתָּה?"
Но как-то печально и странно	עֵיטֵפָה ת' צוֹוְרָה בְּבִנְדָּנָה,
Она опустила свой взор.	הוֹרִידָה אֶת מַבְטָהּ.
.....
"Смотрите... Уже светает.	"בְּשֶׁלֶג זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ
Заря как пожар на снегу...	בוֹעֵרֶת לִפְנֵי לַעְלוֹת...
Мне что-то напоминает...	וְזֶה מְזַכֵּרָה לִי מֵאֲמֵשׁ,
Но что?..	אֵךְ מָה? -
Я понять не могу...	לֹא זוֹכֵרֶת זֹאת...
Ах!.. Да...	הוּ, כֵּן!
Это было в детстве...	אֵינְנִי שׁוֹכַחַת...
Другой... Не осенний рассвет...	זֶה שֵׁם, בְּיִלְדוּת קוֹרָה...
Мы с вами сидели вместе...	יוֹשְׁבִים בְּבוֹקֵר בְּיַסָּד,
Нам по шестнадцать лет..."	אֲנַחְנוּ בְּנֵי שָׁשׁ עֶשְׂרֵה..."
Потом, оглядев меня нежно	עָלִי הַסַּתְפָּלָה בְּעוֹנֵג,
И лебедя выгнув рукой,	פִּיהָקָה. וְלֹאט-לֹאט,
Сказала как будто небрежно:	אֲמָרָה, כְּאִילוֹ בְּלִי צוֹרֵךְ:
"Ну, ладно..."	"כְּדַאי
Пора на покой..."	לְנוֹחַ קֶצֶת..."

.....
Под вечер они уехали.
Куда?
Я не знаю, куда.
В равнине, проложенной вехами,
Дорогу найдёшь без труда.

Не помню тогдашних событий,
Не знаю, что сделал Прон.
Я быстро умчался в Питер
Развевать тоску и сон.

5

Суровые, грозные годы!
Но разве всего описать?
Слыхали дворцовые своды
Солдатскую крепкую "мать".

Эх, удаль! Цветение в даях!
Недаром чумазый сброд
Играл по дворам на роялях
Коровам тамбовский фокстрот.

За хлеб, за овёс, за картошку
Мужик залучил граммофон, -
Слюнявя козлиную ножку,
Танго себе слушает он.

Сжимая от прибыли руки,
Ругаясь на всякий налог,
Он мыслит до дури о штуке,
Катающейся между ног.

Шли годы размашисто, пылко...
Удел хлебобоба гас.
Немало поперело в бутылках
"Керенок" и "ходей" у нас.

Фефела! Кормилец! Касатик!
Владелец землѐй и скотом,
За пару измызганных "катек"
Он даст себя выдрать кнутом.

.....
נפרדתי משתיקו בְּעָרְב.
לאן הן נסעו?
לאן??
אֶפְשָׁר לַמְצוֹא אֶת הַדֶּרֶךְ
תָּמִיד בְּמִישׁוֹר מְכָאן.

שָׁכַחְתִּי מְכֹל הָאִירוּע,
שָׁכַחְתִּי מֵה פְרוֹן עֲשָׂה.
לְשֵׁם פִּיזוֹר גְּעָגוּע
הַחֲלַטְתִּי כִּי גַם אֶסַע.

5

הוּ, שְׁנוֹת הָאֶסוֹן וְהַזְעַם!
פִּיֶצֶד לְהָאָר זֹאת בְּכֻלָּל?
כִּיפּוֹת הָאֶרְמוֹן לֹא פִעַם
שָׁמְעוּ אֶת קִלְלוֹת הַסִּיָּל.

עוֹז רוּחַ! פְּרִיָּה, שְׁלֵכֶת...
לֹא סָתַם עַל פִּסְגַּת בְּחֻצְרוֹת
נִיגֻנָּה חֲבוּרָה מְלוּכְלָכֶת
פּוֹקֶסְטְרוֹט שְׁלָה לְפָרוֹת.

שִׁיבוֹלֶת שׁוֹעֵל וְלָחֶם,
וְגַם תְּפוּחֵי אֲדָמָה
הַחֲלִיף עַל רִמְקוֹל בְּלִי בְּכִי
וְטַנְגוֹ פּוֹשֵׁטֵק נְשָׁמַע.

מְרוּנַח כְּזֶה פְרוּע
וְאֵת הַמִּיִּסִּים מְקַלֵּל,
חוֹשֵׁב הוּא עַל הַצְעָצוּע
שֶׁבִין רַגְלָיו מֵתַגְלָגֵל.

חֲלַפוּ הַשָּׁנִים, הַמְרִיאוּ...
הַיֹּרֵעַ גּוֹרֵל הַחֲקֵלָאִי.
בְּתוֹךְ בְּקֻבּוּקִים הַטְּבִיעוּ
שִׁטְרֵי כֶּסֶף אֲז בְּלִי דִי.

מְתוֹק! מְפָרְנֵס הַמְרוּוִיחַ!
בְּעַל מְקַנָּה, קֶרְקָעוֹת
יִרְשָׁה הוּא עַל גְרוּשׁ מְסֻרִיחַ
לְחַבּוֹט אֶת עֲצָמוֹ בְּשׁוֹט.

Ну, ладно. Довольно стонов!
Не нужно насмешек и слов!
Сегодня про участь Прона
Мне мельник прислал письмо:

בסדר. מספיק לגנות!
מספיק עם מילות הלצון!
טוחני הזדרז לשלוח
בשורות על גורל של פרוץ:

"Сергуха! За милую душу!
Привет тебе, братец! Привет!
Ты что-то опять в Криушу
Не кажешься целых шесть лет!

"שלום לך, יקירנו!
אנחנו מתגעגעים.
כבר לא היית אצלנו,
נדמה לי, כשש שנים!

Утешь! Соберись, на милость!
Прижваривай по весне!
У нас здесь такое случилось,
Чего не расскажешь в письме.

חמוד! כשימס השלג,
תבוא לכפר לבקר.
קרו בו דברים פאלה –
שפכה לא אספר.

Теперь стал спокой в народе,
И буря пришла в угомон.
Узнай, что в двадцатом годе
Расстрелян Оглоблин Прон.

חשוב שתוכל לדעת -
הסער נרגע במקצת.
בשנת עשרים המשוגעת
אוגלובלין להורג הוצא.

Расея...
Дуровая зыкь она.
Хошь верь, хошь не верь ушам -
Однажды отряд Деникина
Нагрязнул на криушан.

הו, רוסיקה...
טיפשות וזעם...
תשמע את כל העניין:
נכנס לקריאושה פעם
גדודו של צבא הלבן.

Вот тут и пошла потеха...
С потехи такой - околеть.
Со скрежетом и со смехом
Гульнула казацкая плеть.

ונה הנה שעשויע -
אפשר מן הדעת לצאת.
"טייל" מגלב הפרוע -
סידרו הקונקים קונצרט.

Тогда вот и чикнули Проню,
Лабутя ж в солому залез
И вылез,
Лишь только кони
Казацкие скрылись в лес.

והנה חיסלו את פרושה,
לבוטטה בקוש גסתר.
ואז גילה
את עצמו שם
כשהם נמלטו ליער.

Теперь он по пьяной морде
Ещё не устал голосить:
"Мне нужно бы красный орден
За храбрость мою носить".

עכשיו הוא בקול משמיע,
פרצוף כזה של שכרות:
"על האומץ שלי מגיע
נדאי שאות הצטיינות!"

Совсем прокатились тучи...
И хоть мы живём не в раю,
Ты все ж приезжай, голубчик,
Утешить судьбину мою..."

הרבה קרה בטייגו...
ואין במה להפליא.
ובכל זאת תבוא אלינו,
האר נא את גורלי..."

*

И вот я опять в дороге.
Ночная июньская хмарь.
Бегут говорливые дроги
Ни шатко ни валко, как встарь.

Дорога довольно хорошая,
Равнинная тихая звень.
Луна золотую порошею
Осыпала даль деревень.

Мелькают часовни, колодцы,
Околицы и плетни.
И сердце по-старому бьётся,
Как билось в далёкие дни.

Я снова на мельнице... Ельник
Усыпан свечьми светляков.
По-старому старый мельник
Не может связать двух слов:

"Голубчик! Вот радость! Сергуха!
Озяб, чай? Поди, продрог?
Да ставь ты скорее, старуха,
На стол самовар и пирог.

Сергунь! Золотой! Послушай!
И ты уж старик по годам...
Сейчас я за милую душу
Подарок тебе передам".

"Подарок?"
"Нет...
Просто письмишко.
Да ты не спеши, голубок!
Почти что два месяца с лишком
Я с почты его приволок".

Вскрываю... читаю... Конечно!
Откуда же больше и ждать!
И почерк такой беспечный,
И лондонская печать.

*

הוביל העגלון בדרכנו.
ליל קיץ ועננים.
רצה עגלת חיינו -
נמשך זה המון שנים.

הדרך נראית נחמדה כל כך,
צלילים עדינים וקרירים.
אורו של ירח מבריק נוד
הלביש בטלו הכפרים.

והעגלה דוהרת.
נצנוץ גדרות ובתים...
האש בתוכי בוערת,
ממש כמו בנעורים.

ושוב טחנת הרוח...
זרועים אשוחים בפשון
הבעל בלב פתוח
כמעט בלע הלשון.

סרגיי?? מתנה משמיים!
קפוא... אז מייד תשתה...
תיתני, הזקנה, בינתיים
פרוסת העוגה ותה!"

סרגיי! יקירי! תקשיב לי -
אתה כבר זקן בגילך...
עכשיו עד מאוּד נעים לי
למסור מתנה לך."

"מה?"

"סתם..."

מכתב בינתיים.
ואל תזדרז כבר, טוב?
אמת שלפני חודשיים
בדואר לקחתי אותו."

פתחתי... קורא... בטוח!
הכול כבר מוכן מאלי!
כתב יד שאנן, ידוע,
חותמת אנגלית על מכתב.

"Вы живы?.. Я очень рада... Я тоже, как вы, жива. Так часто мне снится ограда, Калитка и ваши слова.	"אתה בשבילי שמח?... תודה, גם אני שמחה... קלמתי על גן פורח ועל המילים שלך.
Теперь я от вас далёко... В России теперь апрель. И синюю заволокой Покрыта береза и ель.	אני מרחוק פותחת... ברוסיה אפריל שולט. מתחת מכסה התקלת אשוח קסום עומד.
Сейчас вот, когда бумаге Вверяю я грусть моих слов, Вы с мельником, может, на тяге Подслушиваете тетеревов.	עכשיו כשאני שולחת מילים עצובות לנייר, הטוחן ואתה בשחר שומעים תרנגול הבר.
Я часто хожу на пристань И, то ли на радость, то ль в страх, Гляжу среди судов все пристальной На красный советский флаг.	אני בנמל מטיילת ובין הספינות בתום יותר מכל מסתכלת על דגל סובייטי אדום.
Теперь там достигли силы. Дорога моя ясна... Но вы мне по-прежнему милы, Как родина и как весна".	נה בכלל לא מוּזר לי... ברורים לי חיי, הנתיב... אבל נשארת יקר לי כמו ארץ שלי ואביב".
Письмо как письмо. Беспричинно. Я в жисть бы таких не писал. По-прежнему с шубой овчинной Иду я на свой сеновал.	מכתב כמו מכתב. לא יודע, למה הוא, בעצם, כתוב. ת' פרוות הכפשים לוקח, הולך למתבן האהוב.
Иду я разросшимся садом, Лицо задевает сирень. Так мил моим вспыхнувшим взглядам Погорбившийся плетень.	דרכי בגינת נעוריי, נוגע לילך בפניי. זכה מוצאת חן בעיניי גדר שזוכרת אולי –
Когда-то у той вон калитки Мне было шестнадцать лет. И девушка в белой накидке Сказала мне ласково: "Нет!"	אי פעם עמד פה נער, בן שש עשרה בגילו. ובת שם, ליד השער אמרה לי בשקט: "לא!"
Далёкие милые были!.. Тот образ во мне не угас. Мы все в эти годы любили, Но, значит, любили и нас.	ימים רחוקים כאלה. דמותה לא דעכה בי בכלל. כולנו אהבנו, נדמה לי. אכן נענינו כולל.